

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย การสนับสนุนทางสังคม  
ความเชื่อถือและยอมรับในบุคลากรทีมสุขภาพ และความรู้สึกไม่แน่นอน  
ของสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดสมอง

รัชนก ทรงทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่  
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา  
มีถุนายน 2554  
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

## ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี จากความกรุณาและการช่วยเหลือ การเอาใจใส่ อย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ คีนาน อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ คิ้วแพง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้เสียสละเวลา ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทาง แก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเสียสละและเอาใจใส่อย่างยิ่ง ทำให้ได้รับความรู้ และสามารถทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษาวดี อัครวิเศษ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายใจ พัวพันธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่เสียสละเวลา ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาที่มีประโยชน์เพื่อใช้ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ ทำให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลงไปด้วยดี ขอกราบขอบคุณอาจารย์ กลุ่มวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ คณะพยาบาล ศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ประสิทธิประสาทความรู้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ราศรี ลีนะกุล รองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาล สวรรค์ประชารักษ์ คุณพรพรรณ ธารณามย์ หัวหน้ากลุ่มงานห้องผ่าตัด พี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อนร่วมงาน ในงานห้องผ่าตัดที่คอยสนับสนุน ส่งเสริม การทำวิทยานิพนธ์ และขอบคุณบุคลากรทางการ พยาบาลที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอกราบขอบพระคุณ สมาชิกครอบครัวผู้บาจ๊ะที่สละเวลาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลาตอบแบบสอบถาม

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว ที่ปลูกฝังความมานะ อดทน ความพากเพียรใฝ่รู้ในการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย รวมถึงพี่ ๆ น้อง ๆ ร่วมรุ่นทุกท่านที่คอยช่วยเหลือและ ให้กำลังใจตลอดมา

รัชนก ทรงทรัพย์

47924736: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่: พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: การรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย/ การสนับสนุนทางสังคม/ ความเชื่อถือและยอมรับในบุคลากรทีมสุขภาพ/ ความรู้สึกไม่แน่นอนในการเจ็บป่วย/ สมาชิกครอบครัวขณะรอ ผู้ป่วยผ่าตัดสมอง

รัชนก ทรงทรัพย์: ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย การสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อถือและยอมรับในบุคลากรทีมสุขภาพและความรู้สึกไม่แน่นอนในการเจ็บป่วยของสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดสมอง (RELATIONSHIPS BETWEEN PERCEIVED SEVERITY OF ILLNESS, SOCIAL SUPPORT, CREDIBLE AUTHORITY, AND UNCERTAINTY AMONG FAMILY MEMBERS OF BRAIN INJURY PATIENTS UNDERGOING BRAIN SURGERY) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: อภรณ์ ดินาน, Ph.D., สุภาภรณ์ ด่วงแพง, พย.ค. 96 หน้า. ปี พ.ศ. 2554.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย การสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อถือและยอมรับในบุคลากรทีมสุขภาพและความรู้สึกไม่แน่นอนในการเจ็บป่วยของสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดสมอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ สมาชิกครอบครัวของผู้บาดเจ็บศีรษะขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดสมอง ณ โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 80 ราย เก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2553 ถึงเดือนมีนาคม 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้บาดเจ็บศีรษะและสมาชิกครอบครัว ผู้บาดเจ็บศีรษะที่ได้รับการผ่าตัดสมอง แบบสอบถามการรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามความเชื่อถือและยอมรับในบุคลากรทีมสุขภาพ และแบบสอบถามความรู้สึกไม่แน่นอนในการเจ็บป่วย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้สึกไม่แน่นอนในการเจ็บป่วย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $M = 104.78$ ,  $SD = 16.30$ )
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความรู้สึกไม่แน่นอนของสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดสมอง ได้แก่ ความเชื่อถือและยอมรับในบุคลากรทีมสุขภาพ ( $r = -.426$ ,  $p < .01$ ) ส่วนการรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย และการสนับสนุนทางสังคม พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกไม่แน่นอนของสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดสมอง ( $p > .05$ )

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรสร้างรูปแบบหรือวิธีการเพื่อเพิ่มความเชื่อถือและยอมรับในบุคลากรทีมสุขภาพ เพื่อลดความรู้สึกไม่แน่นอนในการเจ็บป่วยขณะรอการผ่าตัดต่อไป

47924736: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)

KEYWORDS: PERCEIVED SEVERITY OF ILLNESS/ SOCIAL SUPPORT/ CREDIBLE  
AUTHORITY/ RELIABILITY AND ACCEPT THE PEOPLE'S HEALTH/  
SENSE OF UNCERTAINTY IN ILLNESS/ FAMILY MEMBERS OF BRAIN  
INJURY PATIENTS

RATCHANOK SONGSUB: RELATIONSHIPS BETWEEN PERCEIVED SEVERITY  
OF ILLNESS, SOCIAL SUPPORT, CREDIBLE AUTHORITY, AND UNCERTAINTY  
AMONG FAMILY MEMBERS OF BRAIN INJURY PATIENTS UNDERGOING BRAIN  
SURGERY. ADVISORY COMMITTEE: APORN DEENAN, Ph.D., SUPAPORN  
DUANGPAENG, D.S.N., 96 P. 2011.

This purpose of this correlational study was to examine the +A (A) relationships between perceived severity of illness, social support, credible authority, and uncertainty among family members of brain injury patients undergoing brain surgery. A sample consisted of 80 family members of brain injury patients undergoing brain surgery at operating room of Sawanphacharak Hospital, Nakhonsawan. Data were collected from December 2010 through March 2011 by interviewing questionnaires including demographic, perceived severity of illness, social support, credible authority, and uncertainty questionnaires. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficients.

The results were as follow:

1. The level of the uncertainty of family members of brain injury patients undergoing brain surgery was at medium level ( $M = 104.78$ ,  $SD = 16.30$ ).
2. Only significant factor related to uncertainty among family members of brain injury patients undergoing brain surgery was credible authority ( $r = -.426$ ,  $p < .01$ ). Perceived severity of illness and social support were not significantly related to uncertainty among family members of brain injury patients undergoing brain surgery ( $p > .05$ ).

From the results of this study, model or practice guideline for improving credible authority should be develop to reduce uncertainty among family members of brain injury patients undergoing brain surgery.

## สารบัญ

|                                                              | หน้า |
|--------------------------------------------------------------|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย .....                                        | ง    |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....                                     | จ    |
| สารบัญ .....                                                 | ฉ    |
| สารบัญตาราง .....                                            | ซ    |
| สารบัญภาพ .....                                              | ณ    |
| บทที่                                                        |      |
| 1 บทนำ .....                                                 | 1    |
| ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....                         | 1    |
| คำถามในการวิจัย .....                                        | 5    |
| วัตถุประสงค์ของการวิจัย .....                                | 5    |
| สมมติฐานของการวิจัย .....                                    | 6    |
| กรอบแนวคิดในการวิจัย .....                                   | 6    |
| ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย .....                      | 7    |
| ขอบเขตของการวิจัย .....                                      | 7    |
| นิยามศัพท์เฉพาะ .....                                        | 8    |
| 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....                       | 9    |
| การบาดเจ็บที่ศีรษะ .....                                     | 9    |
| ผลกระทบของการบาดเจ็บที่ศีรษะ .....                           | 16   |
| แนวคิดความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วย .....                | 20   |
| ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วย ..... | 28   |
| สรุปการทบทวนวรรณกรรม .....                                   | 35   |
| 3 วิธีการดำเนินการวิจัย .....                                | 36   |
| ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....                                | 36   |
| เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....                             | 37   |

## สารบัญ (ต่อ)

| บทที่                                                                                                                                                                            | หน้า |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ .....                                                                                                                                                 | 42   |
| การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง .....                                                                                                                                              | 43   |
| การเก็บรวบรวมข้อมูล .....                                                                                                                                                        | 43   |
| การวิเคราะห์ข้อมูล .....                                                                                                                                                         | 44   |
| 4 ผลการวิจัย .....                                                                                                                                                               | 46   |
| ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บาดเจ็บที่ศีรษะที่ได้รับการผ่าตัดสมอง และข้อมูลทั่วไปของสมาชิกครอบครัวผู้บาดเจ็บที่ศีรษะที่ได้รับการผ่าตัดสมอง .....                                 | 46   |
| ส่วนที่ 2 ระดับการรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย การสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อถือและยอมรับในบุคลากรทีมสุขภาพ และความรู้สึกไม่แน่นอนของสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดสมอง ..... | 50   |
| ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย การสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อถือและยอมรับในบุคลากรทีมสุขภาพและ                                                    |      |
| ความรู้สึกไม่แน่นอนของสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดสมอง .....                                                                                                                 | 51   |
| 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....                                                                                                                                   | 53   |
| สรุปผลการวิจัย .....                                                                                                                                                             | 53   |
| การอภิปรายผล .....                                                                                                                                                               | 54   |
| ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ .....                                                                                                                                          | 57   |
| ข้อจำกัดของการวิจัย .....                                                                                                                                                        | 58   |
| บรรณานุกรม .....                                                                                                                                                                 | 59   |
| ภาคผนวก .....                                                                                                                                                                    | 71   |
| ภาคผนวก ก .....                                                                                                                                                                  | 72   |
| ภาคผนวก ข .....                                                                                                                                                                  | 75   |
| ภาคผนวก ค .....                                                                                                                                                                  | 78   |
| ประวัติย่อของผู้วิจัย .....                                                                                                                                                      | 95   |

## สารบัญตาราง

| ตารางที่                                                                                                                                                                                                                            | หน้า |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บาดเจ็บที่ศีรษะที่ได้รับการผ่าตัดสมอง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ สาเหตุการได้รับการบาดเจ็บที่ศีรษะ ระยะเวลาที่ได้รับการบาดเจ็บสมอง การวินิจฉัยโรค ระยะเวลาการผ่าตัด ..... | 47   |
| 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมาชิกครอบครัวผู้บาดเจ็บที่ศีรษะที่ได้รับการผ่าตัด จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย อาชีพ .....                                                                  | 49   |
| 3 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย การสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อถือและยอมรับในบุคลากรทีมสุขภาพ และความรู้สึกไม่แน่นอนของสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดสมอง .....                    | 50   |
| 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย การสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อถือและยอมรับในบุคลากรทีมสุขภาพ และความรู้สึกไม่แน่นอนของสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดสมอง .....                                              | 52   |

## สารบัญภาพ

| ภาพที่ |                                                           | หน้า |
|--------|-----------------------------------------------------------|------|
| 1      | กรอบแนวคิดการวิจัย .....                                  | 7    |
| 2      | Outcome Portion of The Uncertainty in Illness Model ..... | 24   |
| 3      | แบบวัดความรุนแรงของการเจ็บป่วย .....                      | 42   |